

NOTY O KSIĄŻKACH

„... a mądrości zło nie przemoże”. Wybór tekstów pod redakcją naukową **Jacka J. Jadackiego** i **Barbary Markiewicz**. Warszawa, Polskie Towarzystwo Filozoficzne, 1993, 188 s.

W roku 1948 Tadeusz Kotarbiński opublikował w piśmie „Opinia” artykuł zatytułowany *Garść wspomnień*, w którym — z okazji 5. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim — przypomniał nazwiska „żydowskich współtwórców wspólnej kultury duchowej, zgładzonych ręką przemocy”. W 50. rocznicę walk w getcie Polskie Towarzystwo Filozoficzne wydało książkę, która kontynuuje ten gest pamięci, chcąc uczcić zamordowanych niegdysiejszych swoich członków, filozofów skazanych na śmierć przez wyznawców obłąkanej teorii rasowej. Tak przedstawia sens tej publikacji Władysław Stróżewski, przewodniczący PTF, w otwierającym tom artykule *Dlaczego do tego wracamy?* Po nim następuje blok opracowań: wspomniany artykuł Kotarbińskiego, artykuł J. J. Jadackiego *Rok 1943: przerwane ogniwo dziejów myśli polskiej*, tekst R. Jadczaka *Uczeń i przyjaciel: z listów Leopolda Blausteina do Kazimierza Twardowskiego, 1927-1930*, refleksja B. Markiewicz *O pojęciu „tradycji”* (z tezą że o istnieniu takich instytucji, jak PTF, decyduje przede wszystkim „dobrowolna akceptacja jej tradycji” i że „niezbywalną częścią tej tradycji jest pamięć o ludziach, którzy ją tworzyli”). Część główną książki stanowią wybrane prace tych filozofów, którzy nie zdołali ocalać: Waltera Auerbacha, Leopolda Blausteina, Szpryncy Cymermanówny, Janiny Hosiasson Lindenbaumowej, Salomona Igela, Estery Markówny, Joachima Matallmanna, Antoniego Pańskiego, Jakuba Rajgrodzkiego i Zygmunta Schmiera. Prace te są częściową ilustracją tego, co pisze J. J. Jadacki, przedstawiając wyniki, osiągnięte przez tę grupę zamordowanych filozofów: „Różnorodność i wielostronność tych ludzi była tak wielka, że osiągnięte przez nich wyniki zestawione razem — pokrywają cały niemal obszar filozofii *sensu largo* od logiki, XX-wiecznej specjalności polskiej, po estetykę”. Dodajmy, że osiągnięcia te nie przepadły wraz z odejściem ich twórców, o czym także pisze Jadacki: „Najbardziej zapładniające były chyba metalogiczne idee Adolfa Lindenbauma; rozwijali je m. in. Jerzy Słupecki, Ludwik Borkowski, Helena Rasiowa, Jan Łoś, Tadeusz Kubiński, Witold Pogorzelski, Stanisław Surma i Tadeusz Batóg. Do metodologicznych idei Janiny Hosiassonówny nawiązywali m. in. Janina Kotarbińska, Halina Mortimerowa i Jan Woleński. Eugenia Ginsberżanka wywarła pewien wpływ na analizy ontologiczne Romana Ingardena. Adam Zieleńczyk był na polskim gruncie jednym z prekursorów — a zapewne i inspiratorów — systemu etycznego Tadeusza Kotarbińskiego”. Tom zamykają *Życiorysy niedokończone* — czyli opracowane (z godną podziwu skrupulatnością i dociekliwością) przez J. J. Jadackiego notki biograficzne i bibliogra-

ficzne o trzydziestu zamordowanych filozofach, uzupełnione przez ich zdjęcia i faksymile podpisów lub dedykacji.

Andrzej Miś